

**The Abraham and Millie Arbesfeld
Kollel and Midreshet Yom Rishon
in partnership with Bnei Akiva of the United
States of America and Canada and
Camp Moshava I.O.**

*Two Jews, Three Opinions, One Nation:
A Formula for Jewish Unity*

*Dedicated in
Memory of
Rabbi Nassan Friedman zt"l*

Rabbi Meir Goldwicht
February 12, 2017 • ט"ז שבט תשע"ז

(1) בראשית פרשת בראשית פרק ד

- (א) וְהָאָדָם יָדַע אֶת חַוָּה אִשְׁתּוֹ וַתְּהַר וַתֵּלֶד אֶת קַיִן וַתֹּאמֶר קָנִיתִי אִישׁ אֶת יִקְוֹן:
 (ב) וַתִּסֶּף לָלֶדֶת אֶת אָחִיו אֶת הָבֶל וַיְהִי הָבֶל רֹעֵה צֹאן וְקַיִן הָיָה עֹבֵד אֲדָמָה:
 (ג) וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים וַיָּבֵא קַיִן מִפְּרֵי הָאֲדָמָה מִנְחָה לַיְקוֹן:
 (ד) וְהָבֶל הֵבִיא גַם הוּא מִבְּכֹרוֹת צֹאנוֹ וּמִחֶלְבֵהֶן וַיִּשַׁע יִקְוֹן אֶל הָבֶל וְאֵל מִנְחָתוֹ:
 (ה) וְאֵל קַיִן וְאֵל מִנְחָתוֹ לֹא שָׁעָה וַיַּחַר לְקַיִן מְאֹד וַיִּפְּלוּ פָּנָיו:
 (ו) וַיֹּאמֶר יִקְוֹן אֶל קַיִן לָמָּה חָרָה לְךָ וְלָמָּה נָפְלוּ פָּנֶיךָ:
 (ז) הֲלוֹא אִם תֵּיטִיב שְׂאֵת וְאִם לֹא תֵיטִיב לִפְתָּח חַטָּאת רֹבֵץ וְאֵלֶיךָ תִּשְׁוֹקֶתוּ וְאַתָּה תִּמְשָׁל בּוֹ:
 (ח) וַיֹּאמֶר קַיִן אֶל הָבֶל אָחִיו וַיְהִי בִּהְיוֹתָם בַּשָּׂדֶה וַיִּקָּם קַיִן אֶל הָבֶל אָחִיו וַיַּהַרְגֵהוּ:

(3) שמות פרשת בא פרק יב

- (כא) וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לְכָל זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם מִשְׁכּוֹ וּקְחוּ לָכֶם צֹאן לְמִשְׁפַּחְתֵּיכֶם וְשַׁחֲטוּ הַפֶּסֶח׃
 (כב) וּלְקַחְתֶּם אֲגֻדַּת אֲזוּב וּטְבַלְתֶּם בְּדָם אֲשֶׁר בַּסֶּף וְהִגַּעְתֶּם אֶל הַמִּשְׁקוֹף וְאֵל שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת מִן הַדָּם אֲשֶׁר בַּסֶּף וְאַתֶּם לֹא תִצְאוּ אִישׁ מִפֶּתַח בֵּיתוֹ עַדבֹּקֶר׃
 (כג) וְעֹבֵר יִקְוֹן לַנֶּגֶף אֶת מִצְרַיִם וְרָאָה אֶת הַדָּם עַל הַמִּשְׁקוֹף וְעַל שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת וּפֶסֶח יִקְוֹן עַל הַפֶּתַח וְלֹא יִתֵּן הַמִּשְׁחָת לְבֹא אֶל בְּתֵיכֶם לַנֶּגֶף׃
 (כד) וּשְׁמַרְתֶּם אֶת הַדְּבָר הַזֶּה לְחֻק לֶךָ וּלְבְנֶיךָ עַד עוֹלָם׃

(4) מדרש תנחומא (בובר) פרשת קרח

ד] ויקח קרח... בית שמלא ספרים, מהו שיהא פטור מן המזוזה, א"ל חייב במזוזה, א"ל כל התורה כולה רע"ה פרשיות יש בה, ואינן פוטרות את הבית, ושתיפרשיות שבמזוזה פוטרות את הבית, א"ל דברים אלו לא נצטווית עליהם, אלא מלבך את בודאם, הדה הוא דכתיב ויקח קרח.

(5) תלמוד בבלי מסכת ברכות דף ג עמוד א

תניא, אמר רבי יוסי: פעם אחת הייתי מהלך בדרך, ונכנסתי לחורבה אחת מחורבות ירושלים להתפלל. בא אליהו זכור לטוב ושמר לי על הפתח(והמתין לי) עד שסיימתי תפילתי. לאחר שסיימתי תפילתי אמר לי: שלום עליך, רבי! ואמרתי לו: שלום עליך, רבי ומורי! ואמר לי: בני, מפני מהנכנסת לחורבה זו? אמרתי לו: להתפלל. ואמר לי: היה לך להתפלל בדרך! ואמרתי לו: מתירא הייתי שמא יפסיקו בי עוברי דרכים. ואמר לי: היה לך להתפלל תפלה קצרה. באותה שעה למדתי ממנו שלשה דברים: למדתי שאין נכנסין לחורבה, ולמדתי שמתפללין בדרך, ולמדתי שהמתפלל בדרך - מתפלל תפלה קצרה. ואמר לי: בני, מה קול שמעת בחורבה זו? ואמרתי לו: שמעתי בת קול שמנהמת כיונה ואומרת: אוי לבנים שבעונותיהם החרבתי את ביתי ושרפתי את היכלי והגליתים לבין האומות. ואמר לי: חייך וחיי ראשך, לא שעה זו בלבד אומרת כך, אלא בכל יוםיו שלש פעמים אומרת כך; ולא זו בלבד, אלא בשעה שישראל נכנסין לבתי כנסיות ולבתי מדרשות ועונין יהא שמיה הגדול מבורך הקדוש ברוך הוא מנענע ראשו ואומר: אשרי המלך שמקלסין אותו בביתו כך, מה לו לאב שהגלה את בניו, ואוי להם לבנים שגלו מעל שולחן אביהם.

(6) תלמוד בבלי מסכת שבת דף לג עמוד ב

איתבו תריסר שני במערתא. אתאאליהו וקם אפיתחא דמערתא, אמר: מאן לודעיה לבר יוחי דמית קיסר ובטיל גזרתיה? נפקו. חזו אינשי דקא כרבי וזרעי, אמר: מניחין חיי עולם ועוסקין בחיי שעה! כל מקום שנותנין עיניהן - מיד נשרף. יצתה בת קול ואמרה להם: להחריב עולמי יצאתם? חזרו למערתכם! הדור אזול. איתבו תריסר ירחי שתא. אמרי: משפט רשעים בגיהנם - שנים עשר חדש. יצתה בת קול ואמרה: צאו ממערתכם! נפקו, כל היכא דהוה מחי רביאלעזר - הוה מסי רבי שמעון. אמר לו: בני, די לעולם אני ואתה.

בהדי פניא דמעלי שבתא חזו ההוא סבא דהוה נקיט תרי מדאני אסא, ורהיט ביןהשמשות. אמרו ליה: הני למה לך? - אמר להו: לכבוד שבת. - ותיסגי לך בחד? - חד כנגד זכור, וחד כנגד שמור. - אמר ליה לבריה: חזי כמה חביבין מצות על ישראל! יתיב דעתייהו.

7) תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף קי עמוד א

אמר רבא: מאי דכתיב שמש ירח עמד זבלה לאור חציך יהלכו, מלמד שעלו שמש וירח לזבול, אמרו לפניו: רבונו של עולם: אם אתה עושה דין לבן עמרם - נצא, ואם לאו - לאנצא עד שזרק בהם חצים, אמר להן: בכבודי - לא מחיתם, בכבוד בשר ודם מחיתם! והאינדא לא נפקי עד דמחו להו.

8) ילקוט שמעוני תהלים רמז תתלד

ה א"ר סימון בשעה שבא הקב"ה לבראת את אדם הראשון, נעשו מלאכי השרת כיתים כיתים, וחבורות חבורות, מהם אומרים אל יברא, ומהם אומרים יברא, וה"ד (תהלים פה) חסד ואמת נפגשו צדק ושלוש נשקו, חסד אומר יברא שהוא גומל חסדים, ואמת אומר אל יברא שכולו שקרים, צדק אומר יברא שהוא עושה צדקות, שלום אומר אל יברא דכוליה קטטה, מה עשה הקב"ה נטל אמת והשליכו לארץ ה"ד (דניאל ח) ותשלך אמתא רצה, אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה רבונו העולמים מה אתה מבזה תכסיס אלטיכסייה שלך, תעלה אמת מן הארץ, הדא הוא דכתיב (תהלים פה) אמת מארץ תצמח,

9) בראשית פרשת וירא פרק יח

(א) וַיֵּרָא אֵלָיו יְקֹנָק בְּאֵלֵי מְמָרָא וְהוּא יֵשֵׁב פֶּתַח הָאֵהָל כְּחַם הַיּוֹם:
(ב) וַיֵּשָׂא עֵינָיו וַיֵּרָא וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים נֹצְבִים עָלָיו וַיֵּרָא וַיִּרְץ לְקִרְיָתָם מִפֶּתַח הָאֵהָל וַיִּשְׁתַּחֲוֶה אַרְצָה:

10) בראשית רבה (וילנא) פרשת וירא פרשה מח

ח פתח האהל, פתח טוב פתחת לעוברים ולשבים, פתח טוב פתחת לגרים שאלולי את לא בראתי שמים וארץ שנאמר (ישעיה מ) וימתחם כאהל לשבת, שאלולי את לא בראתי גלגל חמה שנאמר (תהלים יט) לשמש שם אהל בהם, שאלולי את לא בראתי את הירח

11) תהלים פרק קכב

(א) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד שְׁמִיחִי בְּאֵמְרֵים לִי בֵּית יְקֹנָק גִּלְגָּד:
(ב) עֲמֻדוֹת הָיוּ רִגְלֵינוּ בְּשַׁעְרֵיךָ יְרוּשָׁלַם:
(ג) יְרוּשָׁלַם הַבְּנוּיָה כְּעִיר שְׁחִיבָה לָהּ יַחְדָּו:
(ד) שָׁשֶׁם עָלוּ שְׂבָטִים שְׂבָטֵי יְהוּדָה לְיִשְׂרָאֵל לְהַדוֹת לְשֵׁם יְקֹנָק:
(ה) כִּי שָׁמָּה יָשְׁבוּ כְּסָאוֹת לְמִשְׁפַּט כְּסָאוֹת לְבֵית דָּוִד:
(ו) שְׁאֵלוּ שְׁלוֹם יְרוּשָׁלַם יִשְׁלִיחוּ אֶהְבִּיךָ:
(ז) יְהִי שְׁלוֹם בְּחִילְךָ שְׁלוֹהָ בְּאַרְמְנוֹתֶיךָ:
(ח) לְמַעַן אַחֲזִי וְרַעֲזִי אֲדַבְּרָה נָא שְׁלוֹם בְּךָ:
(ט) לְמַעַן בֵּית יְקֹנָק אֲלֵהֵינוּ אֲבַקֶּשֶׁה טוֹב לְךָ:

12) ויקרא פרשת בהר פרק כה

(כה) כִּי יִמּוֹךְ אַחֲזִיךָ וּמְכַר מֵאַחְזָתוֹ וְכָא גִּאָלוּ הַקְּרֹב אֵלָיו וְגָאֵל אֶת מִמְכָּר אַחֲזִי:

13) אור החיים ויקרא פרשת בהר פרק כה

ומכר מאחוזתו ירצה על המשכן משכן העדות אשר הוא אחוזתו ית' שבו השרהשכינתו ובעונותינו נמכר

הבית ביד האומות, וכמאמרם ז"ל (מדרש תהלים ע"ט) בפירוש פסוק מזמור לאסוף באו גוים וגו', והודיע הכתוב כי גאולתו היא ביד הצדיק אשר יהיה קרוב לה' על דרך אומרם (לעיל י"ג) בקרובי אקדש הוא יגאל ממכר אחיו, כי האדון ב"ה יקרא לצדיקים אח כביכולדכתיב) תהלים קכ"ב) למען אחי ורעי, והגאולה תהיה בהעיר לבות בני אדם ויאמר להם הטוב לכם כי תשבו חוץ גולים מעל שלחן אביכם ומה יערבלכם החיים בעולם זולת החברה העליונה אשר הייתם סמוכים סביב לשלחן אביכם הוא אלהי עולם ב"ה לעד, וימאס בעיניו תאוות הנדמים ויעירם בחשק הרוחני גם נרגש לבעל נפש כל חי עד אשר יטיבו מעשיהם, ובזה יגאל ה' ממכרו, ועל זה עתידין ליתן את הדין כל אדוני הארץ גדולי ישראל ומהם יבקש ה' עלבון הבית העלוב:

14) פסיקתא זוטרתא (לקח טוב) שמות פרשת כי תשא פרק לד

ששת ימים תעבוד. זו מצות שבת :

15) שמות פרשת כי תשא פרק לא

טז) וְשָׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשְּׁבֶט לַעֲשׂוֹת אֶת הַשְּׁבֶט לְדוֹרְתָם בְּרִית עוֹלָם: (יז) בְּיַמֵּי וּבְיַמֵּי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הוּא לַעֲלֹם כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְקוֹק אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיִּנְפֹּשׁ: ס

16) תלמוד בבלי מסכת תענית דף כ עמוד א

מעשה שבא רבי אלעזר (בן רבי) (מסורת הש"ס: ברבי) שמעון ממגדל גדור מבית רבו, והיה רכוב על חמור ומטייל על שפת נהר, ושמח שמחה גדולה, והיתה דעתו גסה עליו מפני שלמד תורה הרבה. נזדמן לו אדם אחד שהיה מכוער ביותר. אמר לו: שלום עליך רבי! ולא החזיר לו. אמר לו: ריקה, כמה מכוער אותו האיש! שמא כל בני עירך מכוערין כמותך? אמר לו: איני יודע, אלא לך ואמור לאומן שעשאני כמה מכוער כלי זה שעשית. כיון שידע בעצמו שחטא ירד מן החמור ונשתטח לפניו, ואמר לו: נענית לך, מחול לי! - אמר לו: איני מחול לך עד שתלך לאומן שעשאני ואמור לו כמה מכוער כלי זה שעשית. היה מטייל אחריו עד שהגיע לעירו. יצאו בני עירו לקראתו, והיו אומרים לו: שלום עליך רבי רבי, מורי מורי! אמר להם: למי אתם קורין רבי רבי? - אמרו לו: לזה שמטייל אחרריך. אמר להם: אם זה רבי - אל ירבו כמותו בישראל. - אמרו לו: מפני מה? - אמר להם: כך וכך עשה לי. - אמרו לו: אף על פי כן, מחול לו, שאדם גדול בתורה הוא. אמר להם: בשבילכם הריני מחול לו. ובלבד שלא יהא רגיל לעשות כן. מיד נכנס רבי אלעזר בן רבי שמעון ודרש: לעולם יהא אדם רך כקנה ואליהא קשה כארו, ולפיכך זכה קנה ליטול הימנה קולמוס לכתוב בו ספר תורה תפילין ומזוזות.

17) משנה מסכת אבות פרק ב

משנה ח

רבן יוחנן בן זכאי קבל מהלל ומשמאי הוא היה אומר אם למדת תורה הרבה אל תחזיק טובה לעצמך כי לכה נוצרת ...

18) תפארת ישראל - יכין מסכת אבות פרק ו

(צד) מחזיק טובה לעצמו. בדברים טובים שעשה :

19) יחזקאל פרק כ

מא) בְּרִיחַ נִיחַח אֶרְצָה אֶתְכֶם בְּהוֹצִיאִי אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים וּקְבַצְתִּי אֶתְכֶם מִן הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר נִפְצַתֶם בָּם וְנִקְדַּשְׁתִּי בָכֶם לְעֵינֵי הַגּוֹיִם: (מב) וַיִּדְעֶתֶם כִּי אֲנִי יְקוֹק בְּהִבִּיאִי אֶתְכֶם אֶל אֲדַמַּת יִשְׂרָאֵל אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׂאתִי אֶת יָדִי לָתֵת אוֹתָהּ לְאֲבוֹתֵיכֶם:

20 מצודת דוד יחזקאל פרק כ

(מא) בריח ניחוח - בעבור הבאת ריח הקטורת הבאה לנחת רוח אהיה מרוצה לכם וזה יהיה בזמן שאוציא אתכם מן העמים וכו':

21 ישעיהו פרק יא

(א) וַיֵּצֵא חֹטֵר מִגֹּזַע יִשְׂרָאֵל וַיִּנְצֹר מִשְׁרָשָׁיו יִפְרָה: (ב) וַנְּחָה עָלָיו רוּחַ יְקֹנֵק רוּחַ חֲכָמָה וּבִינָה רוּחַ עֲצָה וּגְבוּרָה רוּחַ דַּעַת וַיִּרְאֵת יְקֹנֵק: (ג) וַתְּרִיחוּ בְּיִרְאֵת יְקֹנֵק וְלֹא לְמִרְאָה עֵינָיו יִשְׁפּוּט וְלֹא לְמִשְׁמַע אָזְנוֹ יוֹכִיחַ:

22 זוהר כרך ב (שמות) פרשת שמות

אין העולם מתקיים אלא על הריח דהא חזינא דלית נפשא מתקיימא אלא על ריחא ועל דא הדס במוצ"ש

23 במדבר רבה (וילנא) פרשת במדבר פרשה ד

אליהו אומר כל המרבה כבוד שמים וממעט כבוד עצמו כבוד שמים מתרבה וכבודו מתרבה וכל הממעט כבוד שמים ומרבה כבוד עצמו כבוד שמים במקומו וכבודו מתמעט,

24 מדרש זוטא - שיר השירים (בובר) פרשה ז

ועל פתחינו כל מגדים . א"ר יוסי זה אליהו

25 תוספות מסכת תענית דף כ עמוד ב

נודמן לו אדם אחד שהוא מכוער ביותר - במסכת דרך ארץ מפרש דאותו אדם היינו אליהו ולטוב נתכוין כדי שלא ירגיל בדבר.

26 תלמוד בבלי מסכת חגיגה דף יב עמוד ב

ריש לקיש אמר: שבעה, ואלו הן: וילון, רקיע, שחקים, זבול, מעון, מכון, ערכות. וילון - אינו משמש כלום, אלא נכנס שחרית ויוצא ערבית, ומחדש בכל יום מעשה בראשית, שנאמר יאה הנוטה כדק שמים וימתחם כאהל לשבת. רקיע - שבו חמה ולבנה כוכבים ומזלות קבועין, שנאמר יבויתן אתם אלהים ברקיע השמים. שחקים - שבו רחיים עומדות וטוחנותמן לצדיקים, שנאמר יגויצו שחקים ממעל ודלתי שמים פתח וימטר עליהם מן לאכל וגו'. זבול - שבו ירושלים ובית המקדש, ומזבח בנוי, ומיכאלהשר הגדול עומד ומקריב עליו קרבן, שנאמר ידבנה בניתי בית זבל לך מכון לשבתך עולמים .

27 תהלים פרק מח

(א) שִׁיר מִזְמוֹר לְבְנֵי קִרְחַ: (ב) גְּדוֹל יְקֹנֵק וּמְהַלֵּל מְאֹד בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ הֵר קָדְשׁוֹ: (ג) יִפֶּה נוֹף מְשׁוֹשׁ כָּל הָאָרֶץ הֵר צִיּוֹן יִרְבְּתִי צָפוֹן קִרְיַת מְלֶךְ רַב:

28 תהלים פרק פד

(א) לְמִנְצַחַת עַל הַגְּתִית לְבְנֵי קִרְחַ מִזְמוֹר:
(ב) מַה יְדִידוֹת מְשַׁכְּנוֹתֶיךָ יְקֹנֵק צְבָאוֹת:
(ג) נִכְסְפָה וְגַם כְּלָתָהּ נִפְשֵׁי לַחֲצֹרוֹת יְקֹנֵק לְבִי וּבְשָׂרֵי יִרְנְנוּ אֶל אֵל חַי:

29 תהלים פרק פז

(א) לְבְנֵי קִרְחַ מִזְמוֹר שִׁיר יְסוּדָתוֹ בְּהַרְרֵי קָדְשׁ: (ב) אֲהַב יְקֹנֵק שְׂעָרֵי צִיּוֹן מִכָּל מְשַׁכְּנוֹת יַעֲקֹב: (ג) נִכְבְּדוֹת מְדַבֵּר בְּךָ עִיר הָאֱלֹהִים סְלָה

30) אגרת המוסר

אל תשקצו את נפשותיכם במחלוקת המכלה הגוף והנפש והממון, ומה נשאר עוד? ! ראיתי לבנים השחירו, פחות נפחתו, ומשפחות נסחפו, ושרים הוסרו מגדולתם, ועיירות גדולות נתעררו, וקיבוצים נפרדו, וחסידיים נפסדו, ואנשי אמונה אבדו, נכבדים נקלו ונתבזו בסיבת המחלוקת, נביאים נבאו, וחכמים חכמו, ופילוסופים חפשו ויספו לספר רעת המחלוקת ולא הגיעו לתכליתה. לכן שנאו אותה ונוסו מפניה והתרחקו מכל אוהביה וגואליה ורעיה, וגם אל שאר בשרכם אוהב מדנים התנכרו ורחקו קרבתם, פן תספו בכל חטאתם

31) שמירת הלשון שער הזכירה פרק י"א

בקש שלום ורדפהו, בקשהו במקומך ורדפהו עם שוגאך, בקשהו במקומך ורדפהו במקומות אחרים, בקשהו בגופך ורדפהו בממונך [פי' שלפעמים צריך האדם להיות ותרן בממונו כדי להתחזק במעוז השלום] בקשהו לעצמך ורדפהו לאתרים, בקשהו היום ורדפהו למהר. ואל תתיאש לומר לא אוכל להשלים, אלא רדוף אחר השלום עד שתגיעהו .